

Ю. О. Бугайко,
аспірант кафедри
конституційного права та прав людини
Національної академії внутрішніх справ
ORCID: orcid.org/0000-0003-4413-5110

УДК 811.161.2'367:37.091.39
DOI 10.37749/2308-9636-2021-5(221)-2

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ І ПРАКТИКИ РЕАЛІЗАЦІЇ МЕХАНІЗМІВ ЛІНГВІСТИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ЗАКОНОПРОЄКТІВ* В УКРАЇНІ

У статті вперше досліджуються чинні нормативно-правові акти, що регулюють сферу лінгвістичної експертизи законопроектів в Україні. Аналіз зазначеного кола правових норм здійснено за такими групами: акти, що визначають статус державної мови; акти, що встановлюють підстави проведення лінгвістичної експертизи законопроектів; акти, що визначають правовий статус суб'єктів лінгвістичної експертизи законопроектів; акти, що регулюють процесуальні аспекти лінгвістичної експертизи законопроектів; акти, що визначають методологічну основу лінгвістичної експертизи законопроектів. Виявлено та розглянуто проблеми правової регламентації лінгвістичної експертизи законопроектів, що перешкоджають належній реалізації механізмів лінгвістичної експертизи законопроектів. Надано пропозиції щодо внесення змін до нормативно-правових актів у сфері лінгвістичної експертизи законопроектів для усунення виявлених у них колізій та прогалин. Зроблено висновок, що правове регулювання лінгвістичної експертизи законопроектів в Україні має як позитивні сторони, так і низку недоліків.

Ключові слова: експертиза законопроектів, лінгвістична експертиза, правове регулювання експертиз, законодавча процедура, нормопроекування.

Постановка проблеми. Державною мовою в Україні є українська мова. Це твердження ст. 10 Основного Закону нашої держави є однозначним, проте, щодо нього невпинно вирують політичні дискусії. Демагогія, що розгортається довкола державної ролі української мови у засобах масової інформації, лише гальмує її розвиток.

Політичний контекст та підтекст мовного питання в Україні нерідко пере-

шкоджає вирішенню низки прагматичних проблем у різних суспільних сферах застосування української мови. Однією з її сфер, яка потребує ґрунтовного наукового вивчення та державної підтримки — це мова актів, передусім законодавчих.

Мова, чи точніше, текст законодавчих актів, який слугує еталоном для інших нормативно-правових актів та документів, сповнений логічних, лексичних, термінологічних та інших мовних поми-

* Відповідно до пп. 126 Українського правопису, схваленого Постановою КМУ № 437 від 22.05.2019, правильно — «проект», однак, у чинному законодавстві досі вживається старий варіант — «проект».

лок, які виникають на етапі проектування законів.

Незважаючи на те, що підрозділи апарату українського парламенту забезпечують досить потужний експертний супровід законотворчого процесу, вочевидь, експертних можливостей у сфері лінгвістичної експертизи законопроектів використано недостатньо. Значною мірою це зумовлено неналежною правовою регламентацією лінгвістичної експертизи законопроектів.

Особливості правового регулювання експертних досліджень у сфері вітчизняної законотворчості висвітлені у наукових працях таких учених: С. Л. Братченка, О. В. Богачової, В. О. Бутенка, К. В. Журкіної, О. Л. Копиленка, О. Г. Мінкової, В. Я. Колдина, Ю. В. Орлова, Е. А. Позаченюка, Г. В. Рибікової, Н. В. Романової та ін.

Мета статті: дослідити чинні нормативно-правові акти, що регулюють сферу лінгвістичної експертизи проектів законів в Україні, виявити недоліки її правової регламентації, що перешкоджають належній реалізації механізмів лінгвістичної експертизи законопроектів, та надати пропозиції щодо їх усунення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Перш ніж почати огляд системи правового регулювання лінгвістичної експертизи законопроектів в Україні, вважаємо за необхідне надати роз'яснення щодо наявного термінологічного різноманітності у позначенні поняття «лінгвістична експертиза законопроектів», що утворився у нормативно-правових актах.

Так, у Законі України «Про Регламент Верховної Ради України» (далі — Регламент) використовується термін «редакційне опрацювання», водночас у тому самому контексті у Положенні про порядок роботи з документами у Верховній Раді України — «редакційне опрацювання (лінгвістична експертиза)», у Положенні про Головне управління документального забезпечення Апарату Верховної Ради України — «фахова експертиза», а в Інформаційних листах, якими оформлюються результати лінгвістичної експертизи — «фахова (лінгвістична)

експертиза». Аналіз положень нормативно-правових актів, у яких вжито ці терміни, дає нам змогу зробити висновок про те, що вони усі використовуються у значенні «лінгвістична експертиза», тому, крім випадків цитування положень нормативно-правових актів, ми будемо послуговуватися саме цим терміном.

Перейдемо безпосередньо до розгляду системи правового регулювання лінгвістичної експертизи законопроектів.

Законодавство України, що регламентує порядок і механізми експертних досліджень проектів нормативно-правових актів, є досить розгалуженим [17, с. 124]. Так, нормативно-правову основу у сфері експертних законопроектів становить низка окремих положень законів та підзаконних актів.

Базовим стосовно всіх видів експертиз є Закон України «Про наукову і науково-технічну експертизу» від 10.02.1995 р., який визначає поняття експертизи, її завдання, принципи, коло суб'єктів та об'єктів, форми і види експертних, права і обов'язки їх замовників, організаторів та експертів, містить багато інших важливих положень [9, с. 124].

Проведення будь-якого виду експертних законопроектів є багатоаспектним процесом, тому для зручності аналізу нормативно-правових актів у сфері лінгвістичної експертизи законопроектів пропонуємо їх об'єднати у такі групи:

- 1) акти, що визначають статус державної мови;
- 2) акти, що встановлюють підстави проведення лінгвістичної експертизи законопроектів;
- 3) акти, що визначають правовий статус суб'єктів лінгвістичної експертизи законопроектів;
- 4) акти, що регулюють процесуальні аспекти лінгвістичної експертизи законопроектів;
- 5) акти, що визначають методологічну основу лінгвістичної експертизи законопроектів.

Лінгвістична експертиза законопроектів, мусимо визнати, є одним із найважливіших напрямів реалізації дер-

жавної мовної політики України, оскільки належить до сфери суспільних відносин, у якій державна мова виступає обов'язковим засобом спілкування, а також інструментом і критерієм оцінки текстів проектів законів. Таким чином, засадничими для правового регулювання лінгвістичної експертизи законопроектів є нормативно-правові акти, що визначають статус державної мови.

Передусім це **Конституція України**, вона утверджує статус української мови як державної та визначає засади державної мовної політики (ст. 10, 11, 12) [12].

Також фундаментальним для статусу державної мови слід вказати **Рішення Конституційного Суду України від 14 грудня 1999 р. № 10-рп/99**. У п. 1 резолютивної частини названого Рішення Конституційного Суду України викладено тлумачення норми ч. 1 ст. 10 Конституції України, у якому означено сфери застосування державної мови: «українська мова як державна є обов'язковим засобом спілкування на всій території України при здійсненні повноважень органами державної влади та органами місцевого самоврядування (мова актів, роботи, діловодства, документації тощо), а також в інших публічних сферах суспільного життя, які визначаються законом» [22].

Особливої уваги заслуговує **Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної»** [7], ухвалений Верховною Радою України 25 квітня 2019 р. Обговорення та розгляд проекту цього закону супроводжувалося численними суперечками як у парламенті, так і в суспільстві. Крім цього, після набрання чинності багато положень цього закону досі викликають значний відгомін у громадськості.

Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (далі — Закон) є базовим нормативно-правовим актом у межах державної мовної політики, адже регулює функціонування і застосування української мови як державної у понад 30 сферах суспільного життя: зокрема у державному управлінні, ЗМІ, сфері освіти, науки, культури,

реклами, послуг на всій території України.

Найбільш значущими нововведеннями Закону для мови актів слід назвати створення таких інститутів: Уповноважений із захисту державної мови та Національна комісія зі стандартів державної мови.

Уповноважений із захисту державної мови — посадова особа, що здійснює державний контроль за застосуванням державної мови. Одним із його основних завдань є захист української мови як державної (ст. 49 Закону) та як невіддільного елементу конституційного ладу (ст. 53 Закону). Зокрема Уповноважений здійснює державний контроль за застосуванням державної мови органами державної влади з метою захисту державної мови від навмисного спотворення державної мови в офіційних документах і текстах, наприклад, навмисного застосування її з порушенням стандартів державної мови.

Національна комісія зі стандартів державної мови — центральний орган виконавчої влади, що здійснює опрацювання й утвердження стандартів української мови як державної. Позитивним для розвитку мови актів відзначимо норму ст. 13 Закону, яка встановлює обов'язок Національної комісії зі стандартів державної мови затвердити стандарти української правничої термінології, відповідно до яких мають складатися проекти нормативно-правових актів і актів індивідуальної дії органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування.

Значну роль у реалізації норм законодавства про державну мову виконують також підзаконні акти, а саме:

— **Указ Президента України «Про Концепцію державної мовної політики» від 15.02.2010 р. № 161/2010** — програмний документ, що визначає стратегічні пріоритети і орієнтири у подоланні деформацій національного мовно-культурного та мовно-інформаційного простору, забезпеченні мовних прав громадян та єдності України;

— **Указ Президента України «Про невідкладні заходи щодо зміцнення державного статусу української мови та сприяння створенню єдиного культурного простору України» від 31.05.2018 р. № 156/2018** — документ закріплює обов'язок Кабінету Міністрів України щодо вжиття невідкладних організаційних, науково-аналітичних, освітніх, культурних та інформаційних заходів щодо зміцнення державного статусу української мови та сприяння створенню єдиного культурного простору України;

— **Постанова Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії популяризації української мови до 2030 р. «Сильна мова — успішна держава»» від 17.07.2019 р. № 596-р** — визначає мету, стратегічні цілі та основні завдання, на виконання яких має бути спрямована реалізація державної мовної політики, та охоплює всі сфери суспільного життя;

— **Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку взаємодії Уповноваженого із захисту державної мови з органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування» від 21.08.2019 р. № 819** — визначається механізм взаємодії Уповноваженого із захисту державної мови з органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, спрямованої на захист державної мови як невіддільного елементу конституційного ладу, забезпечення дотримання порядку її функціонування і застосування, визначеного Законом України «Про забезпечення функціонування української мови як державної».

— **Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку здійснення Уповноваженим із захисту державної мови контролю за застосуванням державної мови органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування» від 21.08.2020 р. № 817** — визначає процедуру здійснення Уповноваженим із захисту державної мови контролю за застосуванням державної мови орга-

нами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування у випадках, визначених ч. 1 ст. 56 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної».

До актів, що встановлюють підстави проведення лінгвістичної експертизи законопроектів, належать **Регламент [10]** та **Закон України «Про комітети Верховної Ради України» [8]**.

Узагальнивши положення ч. 1, 2 ст. 103 Регламенту та ч. 1 ст. 15 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», можемо виділити такі підстави направлення проекту закону на експертизу, зокрема лінгвістичну:

1) за дорученням Голови Верховної Ради України або відповідно до розподілу обов'язків — Першого заступника Голови Верховної Ради України, заступника Голови Верховної Ради України;

2) за рішенням головного комітету;

3) в обов'язковому порядку до відповідного структурного підрозділу Апарату Верховної Ради (у випадку лінгвістичної експертизи (редакційного опрацювання) — до Головного управління документального забезпечення Апарату Верховної Ради).

Групу актів, що визначають правовий статус суб'єктів лінгвістичної експертизи законопроектів, складають: **Регламент [10]**, **Закон України «Про комітети Верховної Ради України» [8]**, **Положення про Апарат Верховної Ради України [24]** та **Положення про Головне управління документального забезпечення Апарату Верховної Ради України [25]**.

У положеннях Регламенту (ст. 89, 92, 103) та Закону України «Про комітети Верховної Ради України» визначено коло замовників та організаторів лінгвістичної експертизи законопроектів. Аналіз норм зазначених законів дозволяє віднести до замовників лінгвістичної експертизи законопроектів суб'єктів законодавчої ініціативи: Президента України, народних депутатів та Кабінет Міністрів України, а до організаторів лінгвістичної експертизи законопроектів

тів: а) в обов'язковому порядку — підрозділ Апарату Верховної Ради — Головне управління документального забезпечення (далі — Головне управління), б) в окремих випадках — Національну академію наук України, Кабінет Міністрів України, відповідні міністерства, інші державні органи, установи і організації або окремих фахівців [8, 10].

Положення про Апарат Верховної Ради України [24] та Положення про Головне управління документального забезпечення Апарату Верховної Ради України [25] визначають коло повноважень, завдань та функцій основного організатора лінгвістичної експертизи законопроектів — Головного управління.

Щодо експертів, роль яких виконують працівники Головного управління, то переліку їх прав та обов'язків у Положенні про Головне управління не наведено. Лише п. 18 згаданого Положення містить відсильний припис, який для ознайомлення з правами та обов'язками скерує нас до Закону України «Про державну службу», Кодексу законів про працю України, інших нормативно-правових актів, посадових інструкцій, Правил внутрішнього службового розпорядку для працівників Апарату Верховної Ради України, правил етичної поведінки державних службовців і Положення про Головне управління.

Також зазначимо, що питання кваліфікаційних вимог до експертів (працівників Головного управління), уповноважених проводити лінгвістичну експертизу законопроектів, та їх спеціальної фахової підготовки досі не мають належної правової регламентації.

У такому разі кваліфікаційні вимоги до експертів з проведення лінгвістичної експертизи законопроектів слід викласти у нормах акта, що регулює діяльність підрозділу Апарату Верховної Ради України, який забезпечує проведення лінгвістичної експертизи законопроектів (редакційного опрацювання), а саме — у Положенні про Головне управління.

В експертній практиці, зазвичай, проходження спеціальної фахової підготовки розглядається як одна з кваліфіка-

ційних вимог, тому її необхідно викласти у Положенні про Головне управління, а поетапний порядок проходження такої підготовки — в окремому нормативно-правовому акті.

До *актів, що регулюють процесуальні аспекти лінгвістичної експертизи законопроектів*, належать, знов-таки, **Регламент та Положення про порядок роботи з документами у Верховній Раді України**.

У ч. 2 ст. 103 Регламенту визначено загальні етапи проходження законопроектів експертних досліджень, зокрема лінгвістичної експертизи законопроектів (редакційного опрацювання) [10].

Більш детально порядок направлення законопроектів на лінгвістичну експертизу та оприлюднення результатів лінгвістичної експертизи законопроектів (висновків), а також надання їх народним депутатам викладено у Положенні про порядок роботи з документами у Верховній Раді України [23], що визначає єдині правила документування управлінської інформації та організації роботи з документами (зокрема з висновками лінгвістичної експертизи законопроектів (редакційного опрацювання)), створеними в електронній та паперовій формах у Верховній Раді України, Апараті Верховної Ради України та в органах Верховної Ради України.

Групу *нормативно-правових актів, які визначають методологічну основу лінгвістичної експертизи законопроектів*, переважно складають підзаконні акти, як-от: методичні рекомендації, правила, порядки, інструкції, стандарти тощо.

Такі акти виконують різні ролі у процесі експертизи законопроектів, що дозволяє розмежувати їх за функціональною спрямованістю на *акти-критерії* та *акти-алгоритми*.

Акти-критерії — правила, що містять вимоги до проектів законів, їх структури, форми, змісту та інших параметрів.

Акти-алгоритми — правила, що спрямовані на впорядкування процесу аналізу законопроектів, визначають принципи та послідовність застосування ана-

літичних операцій щодо проєктів законів.

У свою чергу, акти-критерії, що становлять систему вимог до українських нормативно-правових документів, слід поділити на загальні та спеціальні вимоги.

Загальні вимоги (стосуються усіх нормативних документів):

— **Український правопис (Постанова Кабінету Міністрів України № 437 від 22 травня 2019 р.)** — еталон писемної літературної мови [26];

— **ДСТУ 1.5-2003 «Правила побудови, викладання, оформлення та вимоги до змісту нормативних документів» та ДСТУ 3966:2009 «Термінологічна робота. Засади і правила розроблення стандартів на терміни та визначення понять»** — поряд із правилами «Українського правопису» ці стандарти мають стати основою у процесі підготовки документів українською мовою [2, ст. 108].

Також серед важливих інструментів лінгвоекспертної діяльності є **словники та фахова література** [3, с. 24].

Спеціальні вимоги (застосовуються лише до проєктів законів):

— **Методичні рекомендації щодо розроблення проєктів законів та дотримання вимог нормопроектної техніки** (Наказ Міністерства юстиції України № 41 від 21.11.2000) [14];

— **Правила оформлення проєктів законів та основні вимоги законодавчої техніки (Методичні рекомендації)** (Апарат Верховної Ради України від 01.06.2006) [19].

Рекомендації щодо мови та термінології законопроектів, викладені у вищенаведених документах, мають досить загальний характер, що не забезпечує ефективного процесу проектування законів та, зрештою, очікуваного результату — якісних законів. Зважаючи на це, вбачаємо потребу в перегляді та вдосконаленні методичних рекомендацій щодо проектування законів загалом, а також щодо мови і термінології законопроектів зокрема. На нашу думку, в методичних рекомендаціях обов'язково слід визначити правила вибору термінів та побудови дефініцій, вживання оціночних понять,

підбору синтаксичних конструкцій, правила формулювання назв законів та їх структурних блоків (розділів, глав, параграфів і статей) тощо.

Відповідно до ч. 2 ст. 13 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» проєкти нормативно-правових актів складаються відповідно до **стандартів української правничої термінології**, що встановлюються Національною комісією зі стандартів державної мови. Однак, відповідно до ч. 1 Прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», наведена норма набирає чинності одночасно з набранням чинності рішенням Національної комісії зі стандартів державної мови про затвердження стандартів української правничої термінології [7].

Тож маємо надію, що у найближчому майбутньому завдяки роботі Національної комісії зі стандартів державної мови над опрацюванням та утвердженням стандартів української мови система вимог до нормативно-правових актів доповниться стандартами української правничої термінології.

Щодо актів-алгоритмів у сфері лінгвістичної експертизи законопроектів, то, як не прикро, в Україні їх ще не затверджено. Певна річ, цю прогалину потрібно обов'язково заповнити. У цьому, на наш погляд, може стати допоміжним уже відомий у нашій державі досвід складання методичних рекомендацій щодо проведення інших видів експертиз законопроектів, наприклад: правової, антикорупційної, гендерно-правової, антидискримінаційної експертиз та ін.

Наприклад, Методичні рекомендації щодо проведення правової експертизи проєктів нормативно-правових актів, затвержені Міністерством юстиції України [13], дають досить ефективну схему аналізу нормативно-правових актів. Відповідно до зазначених методичних рекомендацій правова експертиза законопроектів передбачає три рівні оцінки: концептуальну, системно-юридичну та юридико-технічну. Кожному виду оцін-

ки відповідає певний перелік питань, необхідний для з'ясування належного чи неналежного рівня підготовки законопроєкту.

Методологічна основа у сфері антикорупційної експертизи налічує декілька методологій аналізу законопроєктів щодо наявності корупційних факторів у законопроєктах, серед яких є державні та громадські методології.

До державних методологій належать Методологія проведення антикорупційної експертизи, затверджена наказом Міністерства юстиції України від 24.04.2017 р. № 1395/5 [20], та Методологія проведення антикорупційної експертизи Національним агентством з питань запобігання корупції від 20.10.2020 р. № 470/20 [15].

Методології проведення громадської антикорупційної експертизи є аналітичним доробком представників громадського сектору, зокрема таких громадських організацій як Центр політико-правових реформ [16], Інститут законодавчих ідей [1], Українське юридичне товариство [6] та ін.

У кожній з наведених антикорупційних методологій крім індикаторів корупційних факторів, окреслені індикатори (наприклад, «ключові слова») юридичних колізій, прогалин та порушень юридичної техніки, які також можуть слугувати індикаторами для пошуку мовних помилок у процесі здійснення лінгвістичної експертизи законопроєктів.

Доречно зауважимо на використанні терміна «методологія» у назвах методичних документів у сфері антикорупційної експертизи, вибір якого є не зовсім вдалим. У літературі з методології наукових досліджень поняття «методологія» і «методика» досить чітко розмежовуються. Методологія наукових досліджень — це вчення про науковий метод дослідження або система наукових принципів, на основі яких базується дослідження і здійснюється вибір засобів, прийомів і методів пізнання [5, с. 5]. Методика — це фіксована сукупність прийомів практичної діяльності, що призводить до заздалегідь визначеного результату [18, с. 26].

Таким чином, проаналізувавши акти-алгоритми щодо проведення антикорупційної експертизи законопроєктів та зіставивши їх зміст із загальноприйнятими визначеннями «методологія» і «методика», можемо зробити висновок, що вони все-таки відносяться до поняття «методика», а не «методологія», оскільки містять фіксований перелік питань для оцінки законопроєкту. Тому у назвах подібних документів, на нашу думку, коректно використовувати терміни «методика» чи «методичні рекомендації», а не «методологія».

Зважаючи на практику проведення правової, антикорупційної, гендерно-правової та інших видів експертиз законопроєктів, вбачаємо за необхідне для найбільш повного забезпечення якісного проведення лінгвістичної експертизи законопроєктів розробити **методологію** проведення лінгвістичної експертизи, яка слугуватиме опорною системою принципів дослідження і вибору засобів, прийомів і методів аналізу текстів законопроєктів, та на основі якої будуть складатися **методичні рекомендації** щодо проведення окремих видів лінгвістичних експертиз проєктів законів (зокрема дискурсивної, семантичної, граматичної експертиз та експертизи перекладу [4]) — фіксована сукупність прийомів лінгвістичного аналізу, у результаті якого надається обґрунтований висновок.

Дослідження вищевикладених нормативно-правових актів дає змогу окреслити позитивні сторони та недоліки правового регулювання лінгвістичної експертизи законопроєктів в Україні.

До позитивних сторін можемо віднести:

— наявність *нормативно-правової основи проведення лінгвістичної експертизи законопроєктів*, що передбачає кілька ступенів перевірки законопроєкту на відповідність сучасній літературній нормі української мови (проведення лінгвістичної експертизи законопроєктів (редакційного опрацювання) та остаточної лінгвістичної експертизи законопроєктів (остаточного редакційного опрацювання));

— *зосередження лінгвістичної експертизи законопроектів в законодавчому органі в одному структурному підрозділі.* Така організаційна форма найповніше відповідає особливостям законодавчої процедури нашої держави, оскільки основним суб'єктом законодавчої ініціативи в Україні є представники законодавчої гілки влади — народні депутати, а не виконавчої влади — уряд чи окремі його члени, як у інших державах Європи з парламентською формою правління (Греція, Естонія, Італія, Латвія, Німеччина, Словачія, Угорщина, Чехія).

Концентрація експертного корпусу з проведення лінгвістичної експертизи законопроектів в одному підрозділі сприяє оперативності надання ним висновків, ефективній комунікації з іншими підрозділами апарату без зайвих бюрократичних процедур та запобігає дублюванню функцій суб'єктів владних повноважень.

До основних недоліків правового регулювання лінгвістичної експертизи законопроектів в Україні слід віднести:

— *термінологічний різнобій у позначенні поняття «лінгвістична експертиза законопроектів».* Використання в нормативно-правових актах чотирьох різних термінів у одному і тому самому значенні («редакційне опрацювання», «фахова експертиза», «редакційне опрацювання (лінгвістична експертиза)», «фахова (лінгвістична) експертиза») створює юридичну колізію, зумовлену порушенням вимог формальної логіки та основного правила юридичної техніки «один термін — одне значення».

У зв'язку з цим, для усунення недоліків у правовому регулюванні лінгвістичної експертизи законопроектів вважаємо за необхідне внести такі зміни до нормативно-правових актів: передусім, у ст. 103 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» слова «редакційне опрацювання» замінити словами «лінгвістична експертиза»; привести у відповідність термінологію підзаконних актів та відомчих документів до зазначених змін, а саме до: Положення про порядок роботи з документами у Верховній

Раді України (замінити термін «редакційне опрацювання (лінгвістична експертиза)» терміном «лінгвістична експертиза»), Положення про Головне управління документального забезпечення Апарату Верховної Ради України (замінити термін «фахова експертиза» терміном «лінгвістична експертиза»), Інформаційних листів Головного управління документального забезпечення Апарату Верховної Ради України (замінити термін «фахова (лінгвістична експертиза)» терміном «лінгвістична експертиза»).

В Положенні про Головне управління документального забезпечення Апарату Верховної Ради України слід визначити термін «лінгвістична експертиза законопроектів» та окреслити різновиди мовознавчих досліджень (наприклад, дискурсивну, семантичну, граматичну експертизи та експертизу перекладу [4]), які можуть проводитись у межах лінгвістичної експертизи, а також деталізувати порядок їх проведення.

— *відсутність уніфікованого та комплексного правового регулювання інституту експертиз законопроектів в Україні.* Г. В. Рибікова пропонує для усунення такого недоліку прийняти закони «Про нормативно-правові акти», «Про правову експертизу нормативно-правових актів», «Про правовий моніторинг», про окремі види правової експертизи, в яких, зокрема, будуть визначені суб'єкти правової експертизи, їх правовий статус, процедура організації і проведення та інші питання [21, с. 167].

На наш погляд, окремі види експертиз законопроектів доволі подібні за своїм суб'єктним складом, організаційними та процедурними засадами їх проведення. Зважаючи на це, видається доцільним узагальнити ідентичні аспекти проведення усіх видів експертиз законопроектів та викласти основні положення про кожен вид експертизи законопроектів (зокрема про лінгвістичну експертизу законопроектів) в одному законі.

Найбільш перспективним видається передбачити такі положення у IV Розділі «Нормотворчий процес» проекту Закону «Про нормативно-правові акти» реєстр.

№ 7409 від 01.12.2010, який нині очікує другого читання. У згаданому законопроекті визначено види експертиз проєктів нормативно-правових актів, умови проведення обов'язкової правової експертизи, наукової експертизи, обов'язкової фінансово-економічної експертизи, мету та завдання експертизи законопроектів, деякі аспекти правового статусу експертів та значення висновків експертизи. Проте, на нашу думку, його ще слід доповнити положеннями, які: встановлюють строки проведення експертиз та порядок підготовки висновків; визначають статус інших суб'єктів експертиз, зокріп замовників і виконавців; визначають лінгвістичну експертизу законопроектів як обов'язковий вид експертизи.

Безперечно, лінгвістична експертиза законопроектів, так само як будь-який інший вид експертизи законопроектів, має свої особливості, що потребують окремої детальної регламентації. З огляду на це, конкретизуючі норми щодо регулювання лінгвістичної експертизи законопроектів видається оптимальним викласти у підзаконних актах, а саме у Положенні про Головне управління, яким визначається його діяльність (ч. 3 ст. 7 Регламенту).

— *юридично невизначені особливості правового статусу експертів з проведення лінгвістичної експертизи.* У нормативно-правових актах не закріплено чіткого переліку прав та обов'язків, порядку фахової підготовки експертів з проведення лінгвістичної експертиз та кваліфікаційних вимог до них.

На нашу думку, означені елементи правового статусу експертів з проведення лінгвістичної експертизи законопроектів мають бути викладені у Положенні про Головне управління.

— *брак затверджених методичних рекомендацій щодо проведення лінгвістичної експертизи законопроектів.* Для забезпечення повного, об'єктивного, всебічного лінгвістичного дослідження текстів законопроектів, направлених на розгляд експертів, необхідно розробити та затвердити алгоритм і критерії їх оцінки, інакше існує велика ймовірність

отримати необґрунтовані результати лінгвістичної експертизи законопроектів. Розробником таких методичних рекомендацій має стати Інститут законодавства Верховної Ради України, який є базовою установою науково-правового забезпечення законодавчої діяльності українського парламенту [11].

Висновок. Дослідження чинних нормативно-правових актів, що регулюють сферу лінгвістичної експертизи проєктів законів в Україні дозволяють виявити як позитивні сторони, так і недоліки її правової регламентації.

З-поміж позитивних сторін можемо виділити:

наявність нормативно-правової основи проведення лінгвістичної експертизи законопроектів; зосередження лінгвістичної експертизи законопроектів в законодавчому органі в одному структурному підрозділі.

Основними недоліками правового регулювання лінгвістичної експертизи законопроектів в Україні, які ускладнюють механізми її реалізації є такі колізії та прогалини у нормативно-правових актах: термінологічний різнобій у позначенні поняття «лінгвістична експертиза законопроектів»; брак уніфікованого та комплексного правового регулювання інституту експертиз законопроектів в Україні; юридично невизначені особливості правового статусу експертів з проведення лінгвістичної експертизи, а саме: не закріплено чіткого переліку прав та обов'язків, кваліфікаційних вимог та порядку фахової підготовки; брак затверджених методичних рекомендацій щодо проведення лінгвістичної експертизи законопроектів.

З огляду на вищезазначене, вважаємо за необхідне внести запропоновані у статті зміни до відповідних нормативно-правових актів для усунення колізій та прогалин у сфері регулювання лінгвістичної експертизи законопроектів, а також внести пропозиції до проєкту Закону «Про нормативно-правові акти» реєстр. № 7409 від 01.12.2010, який нині очікує другого читання.

Перспективою подальших досліджень є вивчення зарубіжного досвіду правового регулювання інституту лінгвістичної експертизи законопроектів та методологічного інструментарію лінгвістичного аналізу текстів законодавчих актів та їх проектів.

Список використаної літератури

1. Аналітичний центр «Інститут законодавчих ідей». URL: <https://izi.institute/>.
2. Артикуца Н. В. Стан, проблеми й основні напрями розвитку лінгвоекспертної діяльності / Артикуца Н. В. // Українська мова в юриспруденції: стан, проблеми, перспективи: матеріали XIII Всеукраїнської науково-практичної конференції з проблем розвитку та функціонування державної мови (Київ, 30 листопада 2017 р.): у 2 ч. / [редкол.: В. В. Черней та ін.]. Київ, 2017. Ч. 1. С. 20—24.
3. Балтаджи П. М. Юридична мова правозастосовних актів: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Київ, 2008. 137 с.
4. Бугайко Ю. О. Види лінгвістичної експертизи законопроектів: перспектива впровадження в Україні // Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика. 2019. Вип. 38. С. 145—166. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apyl_2019_38_11.
5. Войтович Р. В. Логіка, методологія і методика наукових досліджень: навч. посіб. Київ: ЦНЛ, 2005. 116 с.
6. Громадська організація «Українське юридичне товариство». URL: <http://justice.org.ua/teoriya-i-praktika/ekspertni-visnovki/metodologiya-provedennya-gromadskoji-antikoruptionsijnoi-ekspertizi>.
7. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» від 25.04.2019 р. № 2704-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>.
8. Закон України «Про комітети Верховної Ради України» від 04.04.1995 № 116/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116/95-%E2%F0#Text>.
9. Закон України «Про наукову і науково-технічну експертизу» від 10.02.1995 № 51/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/51/95-%D0%B2%D1%80#n27>.
10. Закон України «Про Регламент Верховної Ради України» від 10.02.2010 № 1861-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#Text>.
11. Інститут законодавства Верховної Ради України. URL: http://instzak.rada.gov.ua/news/Pro_Instytut/Zagalna_inform/73074.html.
12. Конституція України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
13. Методичні рекомендації щодо проведення правової експертизи проектів нормативно-правових актів Мін'юст України; Рекомендації від 21.11.2000 № 41. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va041323-00#Text>.
14. Методичні рекомендації щодо розроблення проектів законів та дотримання вимог нормопроектної техніки Мін'юст України; від 21.11.2000 № 41. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0041323-00#Text>.
15. Методологія проведення антикорупційної експертизи Національним агентством з питань запобігання корупції / Наказ Національного агентства з питань запобігання корупції від 20.10.2020 № 470/20. URL: <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2020/10/MetodologD196D18F.pdf>.
16. Методологія проведення громадської антикорупційної експертизи; Центр політико-правових реформ. URL: <http://185.65.244.102/ua/news/5226-metodologiya-provedennya-gromadskoyi-antikoruptionsijnoi-ekspertizi>.
17. Мінкова О. Г. Експертне забезпечення правотворчості в Україні: теоретико-правова характеристика: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2016. 201 с.
18. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнктів / за ред. А. Є. Конверського. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
19. Правила оформлення проектів законів та основні вимоги законодавчої техніки (Методичні рекомендації) Апарат Верховної Ради; Правила, Рекомендації від 01.06.2006. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/card/n0002451-06>.
20. Про затвердження Методології проведення антикорупційної експертизи Наказ Міністерства юстиції України від 24.04.2017 № 1395/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1395323-17#n8>.

21. Рибікова Г. В. Правова експертиза нормативно-правових актів в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 / Нац. акад. внутр. справ. Київ, 2017. 230 с.
22. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційними поданнями 51 народного депутата України про офіційне тлумачення положень статті 10 Конституції від 14.12.1999 № 10-рп/99. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v010p710-99#Text>.
23. Розпорядження Голови Верховної Ради України «Про деякі питання забезпечення документообігу у Верховній Раді України в електронній та паперовій формах»: «Положення про порядок роботи з документами у Верховній Раді України» від 08.02.2021 № 9. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/19/21-%D1%80%D0%B3#Text>.
24. Розпорядження Голови Верховної Ради України «Про затвердження Положення про Апарат Верховної Ради України» від 25.08.2011 № 769. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/769/11-%D1%80%D0%B3#Text>.
25. Розпорядження Першого заступника Керівника Апарату Верховної Ради України «Положення про Головне управління документального забезпечення Апарату Верховної Ради України» від №155-к від 4 лютого 2019 р. URL: https://docs.google.com/document/d/1_9dUOH4UTnLWvPwEcJGNM7sjQKa5ZICzMRxSKOo5cr4/edit?usp=sharing.
26. Український правопис // Наукова думка. 2019. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/%202019.pdf>.

References

1. Analytychnyi tsentr «Instytut zakonodavchykh idei» [Analytical Center «Institute of Legislative Ideas»]. URL: <https://izi.institute/> [in Ukrainian].
2. Artykutsa N. V. Stan, problemy u osnovni napriamy rozvytku lnhvoekspertnoi diialnosti [Status, problems and main directions of development of linguistic expert activity]. *Ukrainska mova v yurysprudentsii: stan, problemy, perspektyvy: materialy KhIII Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii z problem rozvytku ta funktsionuvannia derzhavnoi movy, Ch.1* [Ukrainian language in jurisprudence: state, problems, prospects: materials of the XIII All-Ukrainian scientific-practical conference on the development and functioning of the state language, Part 1]. Kyiv. 20—24 [in Ukrainian].
3. Baltadzhy P. M. Yurydychna mova pravozastosovnykh aktiv [Legal language of law enforcement acts] Kyiv. 137 [in Ukrainian].
4. Buhaiko Yu. O. Vydly lnhvistychnoi ekspertyzy zakonoproektiv: perspektyva vprovadzhennia v Ukraini [Types of linguistic examination of bills: the prospects of implementation in Ukraine]. Aktualni problemy ukrainskoi lnhvistyky: teoriia i praktyka [Actual problems of Ukrainian linguistics: theory and practice]. no 38. Pp. 145—166. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apyl_2019_38_11 [in Ukrainian].
5. Voitovych R. V. Lohika, metodolohiia i metodyka naukovykh doslidzhen: Navch. posib. [Logic, methodology and methods of scientific research: Textbook. way.] Kyiv. 116 с. [in Ukrainian].
6. Hromadska orhanizatsiia «Ukrainske yurydyчне tovarystvo» [Public organization «Ukrainian Legal Society»]. URL: <http://justice.org.ua/teoriya-i-praktika/ekspertni-visnovki/metodologiya-provedennya-gromadskoji-antikoruptionsijnoi-ekspertizi> [in Ukrainian].
7. Zakon Ukrainy «Pro zabezpechennia funktsionuvannia ukrainskoi movy yak derzhavnoi» 2019 (Verkhovna Rada Ukrayiny) [Law of Ukraine «On ensuring the functioning of the Ukrainian language as the state language» 2019 (Verkhovna Rada of Ukraine)]. Ofitsiyyny sayt Verkhovnoyi Rady Ukrayiny [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text> [in Ukrainian].
8. Zakon Ukrainy «Pro komitety Verkhovnoi Rady Ukrainy» 1995 (Verkhovna Rada Ukrayiny) [Law of Ukraine «On Committees of the Verkhovna Rada of Ukraine» 1995 (Verkhovna Rada of Ukraine)]. Ofitsiyyny sayt Verkhovnoyi Rady Ukrayiny [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116/95-%E2%F0#Text> [in Ukrainian].
9. Zakon Ukrainy «Pro naukovu i naukovo-tekhnichnu ekspertyzu» 1995 (Verkhovna Rada Ukrayiny) [Law of Ukraine «On Scientific and Scientific-Technical Expertise» 1995 (Verkhovna Rada of Ukraine)]. Ofitsiyyny sayt Verkhovnoyi Rady Ukrayiny [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/51/95-%D0%B2%D1%80#n27> [in Ukrainian].
10. Zakon Ukrainy «Pro Rehlament Verkhovnoi Rady Ukrainy» 2010 (Verkhovna Rada Ukrayiny) [Law of Ukraine «On the Rules of Procedure of the Verkhovna Rada of Ukraine» 2010 (Verkhovna Rada of Ukraine)]. Ofitsiyyny sayt Verkhovnoyi Rady Ukrayiny [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#Text> [in Ukrainian].

11. Instytut zakonodavstva Verkhovnoi Rady Ukrainy [Institute of Legislation of the Verkhovna Rada of Ukraine]. URL: http://instzak.rada.gov.ua/news/Pro_Instytut/Zagalna_inform/73074.html [in Ukrainian].

12. Konstytutsiia Ukrainy 1996 (Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy № 30, st. 141) [Constitution of Ukraine «Information of the Verkhovna Rada of Ukraine» № 30, p. 141]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].

13. Metodychni rekomendatsii shchodo provedennia pravovoi ekspertyzy proektiv normatyvno-pravovykh aktiv (Miniust Ukrainy) 2000 [Methodical recommendations on conducting legal examination of draft regulations (Ministry of Justice of Ukraine) 2000]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va_041323-00#Text [in Ukrainian].

14. Metodychni rekomendatsii shchodo rozroblennia proektiv zakoniv ta dotrymanna vymoh normoproektnoi tekhniki (Miniust Ukrainy) 2000 [Methodical recommendations on development of draft laws and observance of requirements of normative design equipment of the Ministry of Justice of Ukraine 2000]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0041323-00#Text> [in Ukrainian].

15. Metodolohiia provedennia antykoruptsiinoi ekspertyzy Natsionalnym ahentstvom z pytan zapobihannia koruptsii Nakaz Natsionalnoho ahentstva z pytan zapobihannia koruptsii 2020 [Methodology of anti-corruption examination by the National Agency for Prevention of Corruption Order of the National Agency for Prevention of Corruption dated 20.10.2020 70470/20]. URL: <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2020/10/MetodologD196D18F.pdf> [in Ukrainian].

16. Metodolohiia provedennia hromadskoi antykoruptsiinoi ekspertyzy; Tsentr polityko-pravovykh reform 2016 [Methodology of conducting public anti-corruption examination; Center for Political and Legal Reforms 2016]. URL: <http://185.65.244.102/ua/news/5226-metodologiya-provedennyagromadskoyi-antikoruptsiynoyi-ekspertizi> [in Ukrainian].

17. Minkova O. H. (2016) Ekspertne zabezpechennia pravotvorchosti v Ukraini: teoretyko-pravova kharakterystyka [Expert support of lawmaking in Ukraine: theoretical and legal characteristics]. Kharkivskiy natsionalnyi universytet vnutrishnikh sprav [Kharkiv National University of Internal Affairs]. Kharkiv. 201 [in Ukrainian].

18. Konverskii A. Ye. (2010) Osnovy metodolohii ta orhanizatsii naukovykh doslidzhen: Navch. posib. dlia studentiv, kursantiv, aspirantiv i adiunktiv [Fundamentals of methodology and organization of scientific research: Textbook. way. for students, cadets, graduate students and associate professors]. Tsentr uchbovoi literatury [Center for Educational Literature]. Kyiv. 352 [in Ukrainian].

19. Pravyla oformlennia proektiv zakoniv ta osnovni vymohy zakonodavchoi tekhniki (Metodychni rekomendatsii) 2006 (Aparat Verkhovnoi Rady) [Rules of drafting laws and basic requirements of legislative technique (Methodical recommendations) 2006 (Staff of the Verkhovna Rada)]. Ofitsiynyy sayt Verkhovnoyi Rady Ukrainy [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/card/n0002451-06> [in Ukrainian].

20. Pro zatverdzhennia Metodolohii provedennia antykoruptsiinoi ekspertyzy 2017 (Ministerstvo yustytzii Ukrainy) [On approval of the Methodology of anti-corruption examination 2017 (Ministry of Justice of Ukraine)]. Ofitsiynyy sayt Verkhovnoyi Rady Ukrainy [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1395323-17#n8> [in Ukrainian].

21. Rybikova H. V. (2017) Pravova ekspertyza normatyvno-pravovykh aktiv v Ukraini [Legal examination of legal acts in Ukraine]. Natsionalna akademiia vnutrishnikh sprav [National Academy of Internal Affairs]. Kyiv. 230 [in Ukrainian].

22. Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy u spravi za konstytutsiinymy podanniamy 51 narodnoho deputata Ukrainy pro ofitsiine tлумachennia polozhen statti 10 Konstytutsii № 10-rp/99, 1999 [Decision of the Constitutional Court of Ukraine in the case on the constitutional submissions of 51 People's Deputies of Ukraine on the official interpretation of the provisions of Article 10 of the Constitution]. Ofitsiynyy sayt Verkhovnoyi Rady Ukrainy [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v010p710-99#Text> [in Ukrainian].

23. Rozporiadzhennia Holovy Verkhovnoi Rady Ukrainy «Pro deiaki pytannia zabezpechennia dokumentoobihu u Verkhovnii Radi Ukrainy v elektronni ta paperovii formakh»: «Polozhennia pro poriadok roboty z dokumentamy u Verkhovnii Radi Ukrainy» 2021 [Order of the Chairman of The Verkhovna Rada of Ukraine «On Some Issues of Ensuring Document Circulation in the Verkhovna Rada of Ukraine in Electronic and Paper Forms» 2021] Ofitsiynyy sayt Verkhovnoyi Rady Ukrainy [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/19/21-%D1%80%D0%B3#Text> [in Ukrainian].

24. Rozporiadzhennia Holovy Verkhovnoi Rady Ukrainy «Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Aparat Verkhovnoi Rady Ukrainy» 2011 [Order of the Chairman of The Verkhovna Rada of Ukraine «On Approval of the Regulations on the Staff of the Verkhovna Rada of Ukraine» 2011]. Ofitsiynyy sayt Verkhovnoyi Rady Ukrayiny [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/769/11-%D1%80%D0%B3#Text> [in Ukrainian].

25. Rozporiadzhennia Pershoho zastupnyka Kerivnyka Aparatu Verkhovnoi Rady Ukrainy «Polozhennia pro Holovne upravlinnia dokumentalnoho zabezpechennia Aparatu Verkhovnoi Rady Ukrainy» 2019 [Order of the First Deputy Chief of Staff of the Verkhovna Rada of Ukraine «Regulations on the Main Department of Documentary Support of the Staff of the Verkhovna Rada of Ukraine» 2019]. Ofitsiynyy sayt Verkhovnoyi Rady Ukrayiny [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. URL: https://docs.google.com/document/d/1_9dUOH4UTnLWvPwEeJGNM7sjQKa5ZICzMRxSKOo5cr4/edit?usp=sharing [in Ukrainian].

26. Ukrainskyi pravopys 2019 [Ukrainian spelling 2019], Naukova dumka [Scientific opinion]. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/%202019.pdf> [in Ukrainian].

Бугайко Ю. А. Проблемы правового регулирования и практики реализации механизмов лингвистической экспертизы законопроектов в Украине.

В статье впервые исследуются действующие нормативно-правовые акты, регулирующие сферу лингвистической экспертизы законопроектов в Украине. Анализ указанного круга правовых норм осуществлено по таким группам: акты, определяющие статус государственного языка; акты, устанавливающие основания проведения лингвистической экспертизы законопроектов; акты, определяющие правовой статус субъектов лингвистической экспертизы законопроектов; акты, регулирующие процессуальные аспекты лингвистической экспертизы законопроектов; акты, определяющие методологическую основу лингвистической экспертизы законопроектов. Выявлены и рассмотрены проблемы правовой регламентации лингвистической экспертизы законопроектов, препятствующих надлежащей реализации механизмов лингвистической экспертизы законопроектов. Даны предложения по внесению изменений в нормативно-правовые акты в сфере лингвистической экспертизы законопроектов для устранения коллизий и пробелов. Сделан вывод, что правовое регулирование лингвистической экспертизы законопроектов в Украине имеет как положительные стороны, так и ряд недостатков.

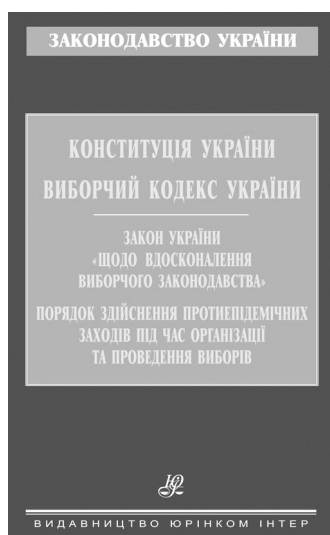
Ключевые слова: экспертиза законопроектов, лингвистическая экспертиза, правовое регулирование экспертиз, законодательная процедура, нормопроектирование.

Buhaiko Yu. O. Problems of legal regulation and practice of implementation of mechanisms of linguistic examination of bills in Ukraine.

For the first time, the article examines the current legal acts regulating the sphere of linguistic expertise of bills in Ukraine. The analysis of the specified range of legal norms was carried out for the following groups: acts that determine the status of the state language; acts establishing the grounds for the linguistic examination of examination of bills; acts defining the legal status of the subjects of linguistic examination of bills; acts regulating procedural aspects of linguistic examination of bills; acts that define the methodological basis for the linguistic examination of bills. The problems of legal regulation of linguistic examination of bills that prevent the proper implementation of mechanisms of linguistic examination of draft laws are identified and considered, in particular: terminological differences in the designation of the term «linguistic examination of bills»; lack of unified and comprehensive legal regulation of the institute of examinations of bills in Ukraine; legally undefined features of the legal status of experts in conducting linguistic examination, namely: there is no clear list of rights and responsibilities, qualification requirements and the order of professional training; lack of approved methodological recommendations for linguistic examination of draft laws. Proposals are given on amending the normative legal acts in the

field of examination of bills to eliminate conflicts and gaps. It is concluded that the legal regulation of the linguistic examination of bills in Ukraine has both positive aspects and a number of disadvantages.

Key words: examination of draft laws, linguistic examination, legal regulation of examinations, legislative procedure, laws drafting.

Конституція України. Виборчий кодекс України. Закон України «Щодо вдосконалення виборчого законодавства». Порядок здійснення протиепідемічних заходів під час організації та проведення виборів. Київ. Юрінком Інтер, 2020. 480 с.

ISBN 978-966-667-767-2

У книзі подані два фундаментальні законодавчі акти, що застосовуються у публічних заходах, зокрема, у виборчому процесі, вирішенні питань територіально-адміністративного устрою, підтримці виборчого реєстру, організації роботи виборчих комісій, порядок проведення голосування, підрахунку голосів тощо. Витяг із ЗУ «Щодо вдосконалення виборчого законодавства» розкриває питання щодо можливих порушень під час підготовки та проведення виборів та видів відповідальності за ці порушення. Також у книзі розміщена інформація про додаткові вимоги щодо протиепідемічних заходів під час організації та проведення виборів на період дії карантину у зв'язку з поширенням на території України COVID-19.

Акти звірені з відповідними актами бази даних «Законодавство України» на 15 вересня 2010 року.